

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદો/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ

ટેક્સ અપીલ નં. ૮૫૭ અને ૧૧૩૪ સને ૨૦૧૩

સાથે

ટેક્સ અપીલ નં.

૧૨૮૨, ૧૩૬૨, ૧૩૧૮ સન ૨૦૧૪ સાથે કર અપીલ નં. સન ૨૦૧૪ સાથે કર

અપીલ નં. સન ૨૦૧૪

સાથે

નાગરિક અરજી (ઓ.જે.) નં. ૬૮૨ સન ૨૦૧૪

ટેક્સ અપીલ નં. ૧૩૧૮ સન ૨૦૧૪ માં

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તી એમ.આર. શાહ સહી/ -

અને માનનીય ન્યાયામૂર્તીશ્રી એસ.એચ. પોરા સહી/ -

=====

૧.	સ્થાનિક અખબારોના પ્રતિનિધિઓને ચુકાદો જોવા દેવા પાત્ર છે કે નહીં ?	હા
૨.	પત્રકારોને સંદર્ભિત કરવું કે નહીં ?	હા
૩.	ન્યામૂર્તીશ્રી ચુકાદાની અંતીમ નકલ જોવા ઇચ્છે છે કે કેમ ?	ના
૪.	શું આ કેસ માં ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ ના અર્થઘટન અંગે અથવા તેની હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાનો કોઈ મહત્વનો પ્રશ્ન સામેલ છે?	ના

=====

ગુજરાત રાજ્ય....અપીલકર્તા(ઓ) - વિરુદ્ધ -

કોસ્મોસ ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડ.....પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થીથી : તમામ ટેક્ષ અપીલોમાં

અપીલકર્તા(ઓ) ક્રમાંક ૧ તરફથી શ્રી ચિંતન એસ. દવે, સહાયક સરકારી વકીલ,

ટેક્ષ અપીલ ક્રમાંક ૮૫૭/૨૦૧૩માં

પ્રતિવાદી(ઓ) ક્રમાંક ૧ તરફથી શ્રી ઉચિત એન. શેઠ, વકીલ,

ટેક્ષ અપીલ ક્રમાંક ૧૧૩૪/૨૦૧૩માં

પ્રતિવાદી(ઓ) ક્રમાંક ૧ તરફથી શ્રી મનીષ કે. કાજી, વકીલ,

ટેક્ષ અપીલ ક્રમાંક ૧૩૬૨/૨૦૧૪માં

પ્રતિવાદી(ઓ) ક્રમાંક ૧ તરફથી સુશ્રી વૈભવી કે. પરીખ, વકીલ,

ટેક્ષ અપીલ ક્રમાંક ૧૩૧૯/૨૦૧૪માં

પ્રતિવાદી(ઓ) ક્રમાંક ૧ માટે નિયમની બજવાણીકરવામાં આવી છે

=====

સમક્ષ: માનનીય ન્યાયામૂર્તિ એમ. આર. શાહ અને

માનનીય ન્યાયામૂર્તિ એસ. એચ. વોરા

તારીખ : ૨૦/૦૩/૨૦૧૫

સામાન્ય મૌખિક ચુકાદો

(પ્રતિ : માનનીય ન્યાયામૂર્તિ એમ. આર. શાહ)

[૧.૦] કરવેરાના આ સમૂહમાં કાયદા અને તથ્યોના સામાન્ય પ્રશ્નો ઊભા થતા

હોવાથી અપીલો, તેમનો આ સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા નિકાલ કરવામાં

આવે છે.[૨.૦] કર અપીલ નં.૮૫૭/૨૦૧૩ માં, કાયદાનો નીચેનો મહત્વનો

પ્રશ્ન ઉદ્ભવે છે.

શું અધિકરણ એ ઠરાવવામાં યોગ્ય છે કે વિરોધી પક્ષ પ્રશ્નાધીન

આકારણી વર્ષમાં ઉત્પન્ન કરની જવાબદારી સામે પ્રવેશ કર જમા

સમાયોજન મેળવવા હકદાર છે, ભલે કરદાતાએ રજૂ કરેલા વળતરમાં એવો પ્રવેશ કર જમા આગળ ધપાવી અનુવર્તી વર્ષના આગામી કરકાળના વળતરમાં લઈ જવામાં આવ્યો હોય ?

કર અપીલ ક્રમાંક ૧૧૩૪/૨૦૧૩ માં,

કાયદાના નીચેના મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્નો ઉદ્ભવે છે.

“(એ) શું વર્તમાન પ્રતિવાદી કિંમતમાં તફાવત હોવા છતાં, અને તે સંબંધે જારી કરાયેલ જમા નોંધો હોવા છતાં, સ્વીકાર્ય ઇનપુટ કર જમા (આઈ.ટી.સી.)નો સમાયોજન મેળવવા પાત્ર છે, તથા પ્રતિવાદીએ તે જ મૂલ્યાંકન વર્ષમાં જમા નોંધોની હદ સુધી આઈ.ટી.સી.માં ઘટાડો કર્યો ન હતો? (બી) શું માનનીય ન્યાયાધિકરણ દ્વારા વર્ષ ૨૦૦૬ – ૦૭ના રૂ. ૭૦,૮૭૨/- ના આગલા વર્ષમાં આગળ ધપાવાયેલા આગત કર જમા પરથી આંકલિત કર અને પરત દર્શાવેલા કર વચ્ચેના તફાવતરૂપે માંગવામાં આવેલ કરનું સમાયોજન કરવાની મંજૂરી આપી તેમાં ભૂલ કરવામાં આવી હતી કે નહીં. ન્યાયાધિકરણે કલમ ૧૩ ને નિયમ ૧૮ સાથે વાચતાં તેની વ્યાખ્યા કરવામાં ભૂલ કરી હતી, કારણ કે તે આવા સમાયોજનની પરવાનગી આપતું નથી.(સી) શું ટ્રિબ્યુનલ મૂલ્યાંકન પર બાકી થતા કર સામે આગળ ધપાવેલા ઇનપુટ કર જમા ની સમાયોજન કરવાની પરવાનગી આપવામાં સાચું છે?”

કર અપીલ નં. ૧૨૮૨/૨૦૧૪ માં,

નીચેના મહત્વના કાનૂની પ્રશ્નો ઉદ્ભવે છે.

“૧. શું ન્યાયાધિકરણે એ ઠરાવવામાં ભૂલ કરી છે કે આગળ ધપાવવામાં આવેલ ઇનપુટ કરને જી.એસ.ટી.ની જવાબદારી સામે સમાયોજિત

કરવો આવશ્યક છે? ૨. શું, જો કે ટ્રિબ્યુનલએ વર્તમાન વર્ષની સી.એસ.ટી.ની જવાબદારી સામે ઇનપુટ કરની જમા રકમનું સમાયોજન કરવાની, જે કરજમા રકમ આકારધારકે આગળ ધપાવેલી હતી, મંજૂરી આપી હોય, તો પણ અનુવર્તી વર્ષો માટે ઇનપુટ કરની આવી આગળ ધપાવેલ જમા રકમને પાછી ફેરવવા અંગે ટ્રિબ્યુનલને વિશિષ્ટ દિશાનિર્દેશ આપવાની આવશ્યકતા ન હતી?”

કર અપીલ નં. ૧૩૬૨/૨૦૧૪ માં

કાનૂનના નીચેના મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્નો ઉદ્ભવે છે.

“(૧) શું ન્યાયાધિકરણએ માત્ર એટલા કારણસર વ્યાજની વસૂલાત રદ કરવામાં ભૂલ કરી કે નિર્ધારિત પાસે કરની માંગ સામે સમાયોજિત કરી શકાય તેવી અતિરિક્ત ઇનપુટ જમા હતી? (૨) શું ટ્રિબ્યુનલએ આદેશ ન આપી ભૂલ કરી કે અનુવર્તી વર્ષ માટે વ્યાજની જવાબદારીની ગણતરી કરતાં આકારપાત્રને આવી ઇનપુટ કર જમા લાભનો લાભ પ્રાપ્ત ન થાય?(૩) શું ટ્રિબ્યુનલએ દંડની વસૂલી રદ કરતાં ભૂલ કરી છે?”

કર અપીલ ક્રમાંક ૧૩૧૯/૨૦૧૪ માં,

કાયદાના નીચેના મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્નો ઊભા થાય છે.

“[૧] શું માનનીય ટ્રિબ્યુનલએ એવો ઠરાવ કરતાં ભૂલ કરી છે કે આગળ લઈ જવાયેલ ઇનપુટ કરને સી.એસ.ટી.ની જવાબદારી સામે સમાયોજિત કરવો જરૂરી છે? .

[૨] શું માનનીય ટ્રિબ્યુનલએ અમને અનુવર્તી વર્ષમાં ઇનપુટ કેડિટના આગળ લઈ જવાના ઉલટફેર અમલમાં મૂકવાની ચોક્કસ દિશા ન આપતાં ભૂલ કરી છે?”

[૨.૧] પ્રારંભે એ નોંધવું જરૂરી છે કે ટેક્સ અપીલ ક્રમાંક ૧૩૬૨/૨૦૧૪ માં ઉદ્ભવતા પ્રશ્ન ક્રમાંક ૨ અને ૩, જેઓનો ઉપરોક્ત અહીં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, અર્થાત્ વ્યાજની જવાબદારી અને દંડની આદાયગી અંગે સંબંધિત છે, હવે ઉપરોક્ત આ બન્ને પ્રશ્નો/મુદ્દાઓ આ અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠના નીચેના કેસમાં આપવામાં આવેલ નિર્ણયને ધ્યાનમાં લેતા હવે અનિર્ણિત નથી ગુજરાત રાજ્ય વિ. દશમેશ હાઈડ્રોલિક મશીનરી કરમાં આપેલ નિર્ણય

અપીલ ક્રમાંક ૨૮/૨૦૧૫ તથા અન્ય સંલગ્ન કર અપીલો.

દશમેશ હાઈડ્રોલિક મશીનરી (સુપ્રા) ના કેસમાં, અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠે કર અપીલ ક્રમાંક ૧૨૮૪/૨૦૧૪ ના ચુકાદામાં અન્ય એક વિભાગીય ખંડપીઠ દ્વારા કરવામાં આવેલી નોંધોનું વિચારણા કર્યું હતું અને તે જ બાબતનું વિચારણા કર્યા પછી, વિભાગીય ખંડપીઠે પ્રશ્નનો જવાબ આવક વિભાગના વિરુદ્ધ અને કરદાતાના પક્ષમાં આપ્યો છે. પરિચ્છેદ ૬ થી ૮, આ અદાલતની ક્લિ-ન્યાયાધીશ ખંડપીઠે દશમેશ હાઈડ્રોલિક મશીનરી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં કર અપીલ ક્રમાંક ૨૮/૨૦૧૫ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને ઠરાવ્યું છે:

“૬. અમે નોંધ કરી શકીએ કે ઉપરોક્ત સંદર્ભિત આ અદાલતે કર અપીલ ક્રમાંક ૧૨૮૪ ઓફ ૨૦૧૪ માં, પોતાના તા. ૨૫.૧૧.૨૦૧૪ના નિર્ણય દ્વારા, આ મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

“૧. રાજ્ય અમારી વિચારણા માટે નીચેના પ્રશ્નોઓ રજૂ કરતાં ગુજરાત મૂલ્યવર્ધિત કર ટ્રિબ્યુનલના ચુકાદા વિરુદ્ધ અપીલમાં છે: “(૧) શું ટ્રિબ્યુનલએ માત્ર એટલા કારણે વ્યાજ અને દંડની લાદણી કાઢી નાખવામાં ભૂલ કરી કે કરદાતાની પાસે કરની માંગ સામે સરભર કરી

શકાય તેવી વધારાની ઇનપુટ ક્રેડિટ ઉપલબ્ધ હતી? (૨) માનનીય વડી અદાલતને યોગ્ય જણાય તેવો કાયદાનો કોઈપણ અન્ય મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્ન કૃપા કરીને ઘડવામાં આવે.”

૨. નોંધપોથીમાંથી એવું પ્રગટ થાય છે કે પ્રતિવાદી – કરદાતાની ના કેસમાં ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા વ્યાજ અને દંડની કાપણીને આવકવેરા ખાતું પડકારે છે. વિવાદિત ચુકાદામાં ટ્રિબ્યુનલએ નીચે મુજબ પણ ઠરાવ્યું હતું:

અપીલકર્તાએ કરની રકમ સંપૂર્ણપણે ચૂકવી દીધી છે, તેથી અમે આગળ વહન કરાયેલ આઈ.ટી.સી.ની રકમમાં કોઈ હસ્તક્ષેપ કરતા નથી. અપીલકર્તા આગામી કર અવધિ માટે ઉક્ત આઈ.ટી.સી.નો દાવો કરવા હકદાર છે. ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, નિયમ ૧૮ની જોગવાઈ અનુસાર આઈ.ટી.સી.ને પ્રથમ વર્તમાન વર્ષની જવાબદારી સામે સમાયોજિત કરવાનું આવશ્યક હતું, તેથી અપીલકર્તા કરની માંગ પર વ્યાજ ચૂકવવા માટે જવાબદાર નથી. અપીલકર્તા પાસે વધારાની કર જવાબદારી સામે સમાયોજન કરવા માટે આઈ.ટી.સી.નું પૂરતું શેષ હતું, જે આઈ.ટી.સી.ના અસ્વીકારને કારણે ઊભી થઈ હતી. તેથી અમે સમગ્ર વ્યાજ અને દંડ દૂર કરીએ છીએ. અમે નીચેનો આદેશ કરીએ છીએ.

૩. ટ્રિબ્યુનલના અવલોકન પરથી એવું જણાય છે કે મૂલ્યાંકન અધિકારીએ રૂપિયા ૭૬,૦૧૦/- ની વધારાની કર માંગણી ઉઠાવી હતી અને તે આધારે વ્યાજ તથા દંડ લાદ્યો હતો, છતાં ટ્રિબ્યુનલનું એવું મંતવ્ય હતું કે આકલનપાત્ર પાસે પૂરતું ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ ઉપલબ્ધ હતું અને તે કર જમા રકમો આકલનપાત્રની વધારાની મૂલ્યાંકિત કર જવાબદારી સામે સમાયોજિત કરી શકાય તેમ

હતી. સ્થિતિ એવી હોય, ટ્રિબ્યુનલે યોગ્ય રીતે ઠરાવ્યું હતું કે વ્યાજ વસૂલ કરી શકાતું નહોતું. વધુમાં, અમે ગુજરાત મૂલ્યવર્ધિત કર અધિનિયમની કલમ ૩૪(૭) ધ્યાનમાં લઈએ છીએ, જે કમિશનરને દંડ લાદવાની સત્તા અંગે છે, અને જેની શરૂઆત “

જો કમિશનર આ બાબતે સંતોષ પામે કે વેપારીએ કરની ચુકવણી ટાળવા અથવા તેમાંથી બચવા માટે.....” એવા શબ્દપ્રયોગથી થાય છે. આવી પરિસ્થિતિઓમાં, દંડ લાદવા માટે કરની ચુકવણી ટાળવા અથવા તેમાંથી બચવાનો પ્રયાસ કરવાની મૂળભૂત મનશા આવશ્યક ગણાશે.

૪. જ્યારે ટ્રિબ્યુનલએ તથ્યોના આધારે એવું નિષ્કર્ષ કર્યું કે નિર્ધારિત વધારાના કર સામે ઈનપુટ કર જમા ઉપલબ્ધ હોવાને ધ્યાનમાં લેતાં, કરદાતા તરફથી કરની ચુકવણી ટાળવાનો કોઈ ઈરાદો નહોતો, ત્યારે કાયદાનો કોઈ પ્રશ્ન ઉદ્ભવતો નથી. કર અપીલ નામંજૂર કરવામાં આવે છે. નાગરિક અરજી પણ નામંજૂર કરવામાં આવે છે.”

૭. વર્તમાન મામલાઓમાં પણ એવી જ પરિસ્થિતિ ઊભી થાય છે, કારણ કે માંગણીની પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે અને વ્યાજ હેઠળ સમાયોજનની પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે તથા લાદવામાં આવેલ દંડ રદ કરવામાં આવ્યો છે.

૮. આ બાબત વિવાદાસ્પદ નથી કે સંબંધિત આકારણાધીનો પાસે ઈનપુટ ક્રેડિટની વધિયાત બાકી રકમ હતી, જેનું પુનઃઆકારણી બાદ ઊભી થયેલી કરની માંગણી સામે સમાયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ પરિસ્થિતિઓમાં, કર ટાળવાના તત્વનો અભાવ હોવાનું કહી શકાય. પરિણામે, માનનીય ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા વ્યાજ અને દંડ રદ કરવાનું અયોગ્ય હોવાનું કહી શકાય નહીં. આ સ્થિતિમાં, જ્યારે મુદ્દો ઉપરોક્ત ઉદ્દેશિત નિર્ણયથી અગાઉથી જ આવરી લેવાયેલો છે, ત્યારે જેમ દલીલરૂપે રજૂ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે તેમ કોઈ મહત્વપૂર્ણ કાનૂની પ્રશ્ન ઊભો થાય છે એવું અમને જણાતું નથી.”

ઉપરોક્ત બાબતનો આવક વિભાગની તરફેથી હાજર વિજ્ઞાન એ.જી.પી. શ્રી ચિંતન દવે દ્વારા વિવાદ કરવામાં આવેલ નથી. તેમણે નિષ્પક્ષપણે સ્વીકાર્યું છે કે હકીકતમાં હવે ઉપરોક્ત બે મુદ્દાઓ/પ્રશ્નો આની વિભાગીય ખંડપીઠના નિર્ણયને ધ્યાનમાં લેતાં આવક વિભાગના વિરુદ્ધ સ્પષ્ટપણે નિર્ધારિત/આવરી લેવાયેલા છે અદાલતે દશમેશ હાઈડ્રોલિક મશીનરી (સુપ્રા) ના કેસમાં.

આ પરિસ્થિતિઓ હેઠળ તથા આ અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠ દ્વારા ડેશમેશ હાઈડ્રોલિક મશીનરી (સુપ્રા **now**) ના મામલામાં આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને આદેશમાં દર્શાવેલ કારણોને આધારે, ઉપરોક્ત અહીં ઉલ્લેખિત પ્રશ્ન ક્રમાંક ૨ અને ૩ અંગેની વર્તમાન કર અપીલ ક્રમાંક ૧૩૬૨/૨૦૧૪ ફગાવી દેવામાં આવે છે અને ઉક્ત કર અપીલમાં પ્રશ્ન ક્રમાંક ૨ અને ૩ નો જવાબ આવકવેરા વિભાગના વિરોધમાં અને કરદાતાના પક્ષમાં આપવામાં આવે છે.

[૩.૦] હવે, કર અપીલોની વર્તમાન સમૂહમાં સંકળાયેલા/ઉભા કરાયેલા નીચેના સામાન્ય કાનૂની પ્રશ્ન પર વિચાર કરવો આવશ્યક છે.

શું ટ્રિબ્યુનલ આ ઠરાવ કરવામાં યોગ્ય છે કે પ્રતિવાદી વિવાદિત આકારણી વર્ષમાં આઉટપુટ કરની જવાબદારી સામે ઈનપુટ કર જમા સમાયોજન મેળવવા હકદાર છે, જ્યારે કરદાતાએ રજૂ કરેલા રિટર્નમાં તેવો ઈનપુટ કર જમા આગામી વર્ષના અનુવર્તી કરગાળાના રિટર્નમાં આગળ ધપાવવામાં આવ્યો હતો?

સુવિધા માટે, કર અપીલ ક્રમાંક ૮૫૭/૨૦૧૩ ના તથ્યોને આધારરૂપ માનવામાં આવ્યા છે, કારણ કે અન્ય તમામ કર અપીલોમાં વિજ્ઞાન ગુજરાત મૂલ્યવર્ધિત કર

ન્યાયાધિકરણ, અમદાવાદ (આગળ “ન્યાયાધિકરણ” તરીકે ઉલ્લેખિત) એ તેના અગાઉના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે, જે કર અપીલ ક્રમાંક ૮૫૭/૨૦૧૩ નો વિષય છે, અર્થાત્ એમ/એસ. કોસ્મોસ ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડ ના મામલામાં, અને તેમાં સંકળાયેલી આંકડાકીય રકમ / જથ્થા સિવાય તથ્યોમાં કોઈ ફેરફાર નથી.

[૪.૦] અત્રેના પ્રતિવાદી- નિર્ધારિતી / વેપારી મેસર્સ કોસ્મોસ ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડના નામ અને શૈલીમાં જીરું, ચાંદી વગેરેનો વ્યવસાય ચલાવે છે અને ગુજરાત વેચાણ કર અધિનિયમ, ૧૯૬૯ હેઠળ તેનું નોંધણી પ્રમાણપત્ર ક્રમાંક ૨૪૦૩૦૫૦૨૩૭૧ છે. એવું જણાય છે કે નવેમ્બર, ૨૦૦૫ મહિનામાં નિર્ધારિતી/વેપારીએ ગુજરાત વેચાણ કર અધિનિયમ, ૧૯૬૯ તેમજ કેન્દ્રિય વેચાણ કર અધિનિયમ હેઠળ નોંધણી માટે અરજી કરી હતી અને તે નોંધણી ફક્ત ૧૨.૧૧.૨૦૦૫થી અમલમાં આવે તે રીતે મંજૂર કરવામાં આવી હતી. નિર્ધારિતીએ ફોર્મ ક્રમાંક ૧૦૮ દાખલ કરીને ગુજરાત મૂલ્યવર્ધિત કર અધિનિયમ, ૨૦૦૩ની કલમ ૧૨માં જોગવાઈ મુજબ જથ્થામાં રહેલ માલસામાન બાબતે રૂપિયા ૮,૦૫,૭૦૯/- ના ઇનપુટ કર જમા-સામાનનો દાવો કર્યો હતો (હવે પછી જેને “વેટ અધિનિયમ” તરીકે ઓળખવામાં આવશે). નોંધનીય છે કે કેટલાક માલસામાન નોંધણીની તારીખ પહેલાં ભાગે ખરીદવામાં અને વેચવામાં આવ્યા હતા, જ્યારે કેટલાક માલસામાન ૩૧.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ જથ્થામાં હતા. એવું જણાય છે કે પરતફેરો દાખલ કરતી વખતે નિર્ધારિતીએ નોંધણીના અમલકારક દિવસ પછી વર્ષ ૨૦૦૬-૦૭ દરમિયાન ખરીદવામાં આવેલા માલસામાન પર ચૂકવાયેલા કરની રકમ

અંગે રૂપિયા ૪,૫૫,૪૮૩/- ના ઇનપુટ કર જમા-સામાનનો પણ દાવો કર્યો હતો. એવું જણાય છે કે આકારણી સત્તાધિકારીએ એવું ઠરાવ્યું કે ખરીદી પર કર ચૂકવાયેલો હોવા છતાં, ખરીદીના સમયે વેપારી/નિર્ધારિતી ગુજરાત વેચાણ કર અધિનિયમ, ૧૯૬૯ હેઠળ નોંધાયેલ વેપારી નહોતો અને તેથી ફોર્મ ક્રમાંક ૧૦૮માં દર્શાવ્યા મુજબ ૩૧.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ જથ્થામાં રહેલ માલસામાન પર ઇનપુટ કર જમા-સામાન મેળવવાનો તે હકદાર નહોતો. તે મુજબ, જથ્થામાં રહેલા માલ અંગે તા. ૩૧.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ ઇનપુટ કર જમા રકમનો લાભ નકારવા બાબતે આકલન સત્તાધિકારીના નિર્ણયથી વ્યથિત અને અસંતોષિત થઈ, કરદાતાએ વેપારી કરના સહાયક આયુક્તનો સંપર્ક કર્યો અને રજૂઆત કરી કે હકીકતમાં કર વધારેથી ચૂકવવામાં આવ્યો હતો અને તેથી કરદાતાને જમા રકમનો લાભ નકારી શકાય નહીં, કારણ કે તે ઢિગુણ કરારોપણ સમાન બનશે, જે મૂલ્યવર્ધિત કર અધિનિયમની યોજનાના વિરુદ્ધ છે. વધુમાં, વિદ્વાન વેપારી કરના સહાયક આયુક્તે કરદાતાની રજૂઆત સ્વીકારી અને મૂલ્યવર્ધિત કર અધિનિયમની કલમ ૧૧ અને ૧૨ હેઠળ કરદાતા દ્વારા દાવો કરાયેલ ઇનપુટ કર જમા રકમમાંથી કરદાતાની આઉટપુટ કર જવાબદારી ઘટાડ્યા બાદ વધારાની ઇનપુટ કર જમા રકમના ૯૦% નો અસ્થાયી પરતફેર મંજૂર કર્યો.

[૪.૧] એવું જણાય છે કે માલના શરૂઆતના જથ્થા પર વી.એ.ટી. અધિનિયમની કલમ ૧૨ હેઠળ કરદાતાની દ્વારા દાવો કરાયેલ ઇનપુટ કર જમા અને વર્ષ ૨૦૦૬-૦૭ દરમિયાન થયેલ ખરીદી સંબંધિત વી.એ.ટી. અધિનિયમની કલમ ૧૧ હેઠળ દાવો કરાયેલ કર જમા, કરદાતાની દ્વારા દાખલ કરાયેલ રિટર્નો મુજબ,

આઉટપુટ કર જવાબદારીને સેટ-ઓફ આપ્યા પછી રૂપિયા ૫,૨૪,૬૬૯/- ના ઇનપુટ કર જમા કરતાં વધુ હોવાથી, આવું વધારાનું કર જમા વી.એ.ટી. અધિનિયમ હેઠળ દાખલ કરાયેલ રિટર્નોમાં આગામી વર્ષ ૨૦૦૭-૦૮ માટે આગળ વહન કરવામાં આવ્યું હતું. એવું જણાય છે કે ત્યારબાદ વાણિજ્ય કરના સહાયક કમિશનરે મૂલ્યાંકનપાત્ર કરદાતા વિરુદ્ધ વેટ અધિનિયમની કલમ ૩૪ હેઠળ હિસાબી તપાસ આધારિત મૂલ્યાંકન કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી. મૂલ્યાંકન કાર્યવાહીના પ્રવાહ દરમિયાન, મૂલ્યાંકન અધિકારીએ નોંધ્યું કે વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૨ની જોગવાઈઓનો એક તકનીકી ભંગ થયો હતો, એટલેકે ૩૧.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ જે માલ જથ્થામાં હતો તે બાબતે વિકેતા/મૂલ્યાંકનપાત્ર કરદાતા ગુજરાત વેચાણકર અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલ વિકેતા નહોતો. તેથી, મૂલ્યાંકન કાર્યવાહીમાં એવો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો કે વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૨ને કલમ ૧૧(૫)(ડિડી) સાથે વાંચતાં, ૩૧.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ જથ્થામાં રહેલા માલ અંગે મૂલ્યાંકનપાત્ર કરદાતા ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ મેળવવા હકદાર નહોતો. વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૨ હેઠળ દાખો કરાયેલ માલના પ્રારંભિક જથ્થા પરની ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ મૂલ્યાંકનમાં નામંજૂર કરવામાં આવી હોવાથી, મૂલ્યાંકન અધિકારીએ નોંધણીની અમલમાં આવેલ તારીખ પછી આ ખરીદીઓ કરવામાં આવી હતી તે કારણે વર્ષ દરમિયાન થયેલી ખરીદીઓ પર ચૂકવાયેલ કરની રૂ.૪,૫૫,૪૮૩/- રકમની ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૧ હેઠળ મંજૂર કરી હતી.

[૪.૨] તેમ છતાં, વર્ષ દરમિયાન આકારણીધિકારીએ આકારણીપાત્ર વ્યક્તિની નિર્ગમ કરદાયિત્વ સામે ઇનપુટ કર જમા સમાયોજિત કરવાની બદલે,

માત્ર આ કારણસર કે આકારણીપાત્ર વ્યક્તિએ પોતાની દ્વારા રજૂ કરાયેલ રિટર્નમાં રૂપિયા ૪,૫૫,૪૮૩/નું ઇનપુટ કર જમા આગળ ધપાવ્યું હતું, રૂપિયા ૪,૫૫,૪૮૩/નું માન્ય ઇનપુટ કર જમા આગળના વર્ષમાં ધપાવી દીધું. તેથી, આકારણીધિકારીએ વર્તમાન વર્ષની આકારણીપાત્ર વ્યક્તિની નિર્ગમ કરદાયિત્વ સામે માન્ય ઇનપુટ કર જમા સમાયોજિત કરવાની બદલે રૂપિયા ૪,૫૫,૪૮૩/નું માન્ય ઇનપુટ કર જમા આગળના વર્ષમાં ધપાવી દીધું. કે આકારણી અધિકારીએ બાકી રહેલી બકાયત ઉપર વ્યાજ પણ વસૂલ્યું હતું. વધુમાં, આકારણી અધિકારીએ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટના ખોટા દાવાના આધારે વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૨(૭) હેઠળ ૨૦૦%ના દરે ભારે દંડ પણ લાધો હતો તેમજ વેટ અધિનિયમની કલમ ૩૪(૧૨) હેઠળ ૧૫૦%ના દરે દંડ પણ લાધો હતો.

[૪.૩] વર્તમાન વર્ષની કરદાતાની નિર્ગમ કર જવાબદારી સામે ઇનપુટ કર જમા રકમનું સમાયોજન ન કરવાને અંશે તેમજ વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૨(૮) અને ૩૪(૧૨) હેઠળ વ્યાજ વસૂલ કરીને દંડ લાદતા મૂલ્યાંકન આદેશથી અસંતોષ અને વ્યથિત થઈ, કરદાતાએ વિદ્વાન અપીલીય પ્રાધિકરણ સમક્ષ પ્રથમ અપીલ દાખલ કરી. વિદ્વાન અપીલીય પ્રાધિકરણએ એવું અવલોકન કરીને મૂલ્યાંકન આદેશની પુષ્ટિ કરી કે ૩૧.૦૩.૨૦૦૬ના રોજ જે માલ જથ્થામાં હતો તે વેપારીએ વેટ અધિનિયમ હેઠળ નોંધણી અમલમાં આવ્યાની તારીખ પહેલાં ખરીદેલો હતો અને તેથી વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૨ હેઠળ ઇનપુટ કર જમા રકમ માન્ય નથી. તેમ છતાં, કલમ ૧૧ હેઠળની ઇનપુટ કર જમા રકમનું નિર્ગમ કર જવાબદારી સામે સમાયોજન કરવાની માંગ પણ આ આધાર પર નામંજૂર કરવામાં આવી કે

કરદાતા/વેપારી એવી માંગના સમર્થનમાં ખરીદીના પુરાવા રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે. વિદ્વાન અપીલીય પ્રાધિકરણએ વેટ અધિનિયમ હેઠળ લાદવામાં આવેલ દંડની પણ પુષ્ટિ કરી.

[૪.૪] પ્રથમ અપીલીય સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશથી અસંતોષ અને વ્યથા અનુભવીને, આકારણીધારક/વિક્રેતાએ માનનીય અધિકરણ સમક્ષ દ્વિતીય અપીલ ક્રમાંક ૮૨૯/૨૦૧૧ તરીકે દ્વિતીય અપીલ દાખલ કરી અને વેટ અધિનિયમની સંબંધિત જોગવાઈઓ, વિશેષ કરીને વેટ અધિનિયમની કલમો ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૩૪ તથા ગુજરાત મૂલ્યવર્ધિત કર નિયમો, ૨૦૦૬ના નિયમો ૧૫ અને ૧૮ (જેને આ પછી “નિયમો, ૨૦૦૬” તરીકે ઓળખવામાં આવશે), જે વેટ અધિનિયમની કલમ ૯૮ હેઠળ પ્રદાન કરાયેલ સત્તાઓના પ્રયોગમાં ઘડવામાં આવ્યા છે, તેનું વિચારણા કરીને, વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા, માનનીય અધિકરણએ ઉપરોક્ત અપીલ મજૂર કરી છે અને વાણિજ્ય કરના સહાયક આયુક્ત, પાટણ દ્વારા તા. ૧૪.૦૩.૨૦૧૧ના રોજ પસાર કરાયેલા આકારણી આદેશ, જેના દ્વારા રૂપિયા ૫૫,૦૩,૫૧૫/ ની માંગ ઊભી કરવામાં આવી હતી, તેમજ પ્રથમ અપીલીય સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા તે આદેશ, જેના દ્વારા તેણે ઉપરોક્ત અપીલ ફગાવી હતી, બંનેને રદ કર્યા છે, અને એવું જાહેર કર્યું છે કે આકારણીધારક/વિક્રેતા વેટ અધિનિયમ હેઠળની નિર્ગમ કર જવાબદારી સામે સ્વીકાર્ય ઇનપુટ કર જમા-છૂટ મેળવવા હકદાર છે. માનનીય અધિકરણએ દંડ લાદતો આદેશ પણ રદ કર્યો છેવેટ અધિનિયમની કલમ ૧૨(૭) તેમજ વેટ અધિનિયમની કલમ ૩૪(૧૨).

[૪.૫] આક્ષેપિત ચુકાદા અને આદેશથી, તે હદ સુધી કે જેમાં વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલએ એવો ઠરાવ કર્યો છે કે કરદાતાની વર્તમાન વર્ષની પોતાની આઉટપુટ જવાબદારી સામે સ્વીકાર્ય ઇનપુટ કર જમા-શેષનું સમાયોજન મેળવવા હકદાર છે, ભલે કરદાતાની દ્વારા રજૂ કરાયેલા રિટર્નમાં એવો ઇનપુટ કર જમા-શેષ અનુવર્તી વર્ષની આગામી કર અવધિના રિટર્નમાં આગળ ધપાવવામાં આવ્યો હોય, તેથી વ્યથિત અને અસંતોષ અનુભવી અપીલકર્તા ગુજરાત રાજ્ય – મહેસૂલ વિભાગે ઉપરોક્ત મહત્વપૂર્ણ કાનૂની પ્રશ્ન ઉઠાવી હાલની કર અપીલો દાખલ કરી છે.

[૫.૦] આવક વિભાગ તરફથી હાજર રહેલ વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી ચિંતન દવે ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું છે કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલએ અપીલ મંજૂર કરવામાં તેમજ આસેસિંગ ઓફિસર તથા પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને રદ કરવામાં નોંધપાત્ર ભૂલ કરી છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધિકરણે વર્તમાન વર્ષ દરમિયાન, મૂલ્યવર્ધિત કર અધિનિયમ હેઠળની આઉટપુટ કરની જવાબદારી સામે સ્વીકાર્ય ઇનપુટ કર જમા-સમાયોજન મેળવવા માટે કરદાતા/વિક્રેતા હકદાર છે એવું ઠરાવવામાં નોંધપાત્ર ભૂલ કરી છે.

[૫.૧] શ્રી દવે , વિદ્વાન એ.જી.પી. દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે કે જ્યારે આકારણીપાત્ર/વેપારીએ ૦૧.૦૪.૨૦૦૬ની સ્થિતિએ પ્રારંભિક જથ્થા પર રૂ.૮,૦૫,૭૦૯/નું ઇનપુટ કર જમા અયોગ્ય રીતે દાવો કર્યું હતું, જ્યારે તે એટલા ઇનપુટ કર જમા માટે હકદાર નહોતો, તેથી ઇનપુટ કર જમાનો ખોટો દાવો/અતિરિક્ત દાવો કર્યો હતો, ત્યારે આકારણી અધિકારીએ વેટ અધિનિયમ હેઠળ માન્ય હોય તેવું ઇનપુટ કર જમા મંજૂર કરતી વખતે, વર્તમાન વર્ષ સંબંધિત

વેપારી/આકારણીપાત્રની આઉટપુટ કરની જવાબદારી સામે તેવા ઇનપુટ કર જમાની બાદબાકી કરી નહોતી અને યોગ્ય રીતે તે ઉક્ત ઇનપુટ કર જમાને આગળના અનુસૂચિત વર્ષમાં લઈ જવા નિર્દેશ કર્યો હતો. રજૂ કરવામાં આવે છે કે એવું નથી કે આકારણી અધિકારીએ વેપારી/આકારણીપાત્રને ઇનપુટ કર જમા સર્વથા નકારી કાઢ્યું હતું. રજૂ કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન આકારણી અધિકારીએ માત્ર ઇનપુટ કર જમાને આગળના અનુસૂચિત વર્ષમાં લઈ જવા નિર્દેશ કર્યો હતો.

[૫.૨] વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધિકરણે એ હકીકતની યોગ્ય મૂલવણી કરી નથી કે સ્વયં વ્યવહારી/આકારણીધારકને પોતાના માટે કેટલું ઇનપુટ કર જમાફળ ઉપલબ્ધ છે તેની જાણ હતી. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત હોવા છતાં, આકારણીધારકે સ્વીકાર્ય/પરવાનગીપાત્ર જથ્થા કરતાં વધુ ઇનપુટ કર જમાફળનો ખોટો દાવો કર્યો હતો, જેનું નિર્ધારણ માત્ર આકારણી/પુનઃઆકારણી/પુનર્વિચારણા સમયે જ થઈ શકતું હતું. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી, આકારણીધારક/વ્યવહારીએ વેટ અધિનિયમ અને નિયમો, ૨૦૦૬ હેઠળ પરવાનગીપાત્ર કરતાં વધુ ઇનપુટ કર જમાફળ દુરાશયપૂર્ણ ઈરાદાથી દાવો કર્યો હતો.

[૫.૩] વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે માનનીય ટ્રિબ્યુનલએ આ હકીકતનું યોગ્ય રીતે મૂલવણ કર્યું નથી કે વર્તમાન મામલામાં વેપારી/કરદાતાનું ઓડિટ આકારણી માત્ર ૧૪.૦૩.૨૦૧૧ ના રોજ થયું હતું અને તે દરમિયાન વેપારી/કરદાતાએ તેની રજૂ કરેલ રિટર્નોમાં દાવો કરેલ રૂપિયા ૫,૨૪,૬૬૯/ ની પ્રારંભિક જમા શિલકનો દાવો કરીને અનુવર્તી વર્ષોની પોતાની રિટર્નો પહેલેથી જ

દાખલ કરી દીધી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જો વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૧ હેઠળની ઇનપુટ કર જમા વર્તમાન વર્ષમાં, જેમ ઠરાવવામાં આવ્યું છે તેમ, વેપારીને મંજૂર કરવામાં આવે, તો તેનો પ્રભાવ પ્રારંભિક જમા શિલક પર પડશે અને પરિણામે એવું બની શકે કે તે જ આકારણી વર્ષમાં સમયમર્યાદાનો પ્રશ્ન ઊભો થાય. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, આકારણી અધિકારીએ તે જ વર્ષના સમયગાળા માટે આઉટપુટ કર જમા સામે વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૧ હેઠળની ઇનપુટ કર જમાની જમા આપી નહોતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી, જ્યારે આકારણી અધિકારીએ યોગ્ય કારણો દર્શાવીને તે જ વર્ષના સમયગાળા માટે આઉટપુટ કર જમા સામે વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૧ હેઠળની ઇનપુટ કર જમાની જમા આપી નહોતી, ત્યારે તેમાં માનનીય ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરવો જરૂરી નહોતો. ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરતાં, હાલની કર અપીલો મંજૂર કરવા તથા વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા આપવામાં આવેલા આક્ષેપિત આદેશો, જેમાં એવો નિષ્કર્ષ કરવામાં આવ્યો છે કે આકલનાધીન/વેપારી વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષ અંગે આઉટપુટ કરની જવાબદારી સામે માન્ય ઇનપુટ કર જમા-ઉધારનો સમાયોજન મેળવવા હકદાર છે, તેને રદ કરવા અને પરિણામે મૂલ્યાંકન અધિકારી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ આદેશ પુનઃસ્થાપિત કરવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

[૬.૦] આ તમામ કર અપીલોનો વિરોધ સંબંધિત પ્રતિસ્પર્ધીઓ – વેપારીઓ/આકારણાધીન વ્યક્તિઓ તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલો શ્રી ઉચિત શેઠ, શ્રી મનીષ કાજી અને સુશ્રી વૈભવી પરીખ દ્વારા કરવામાં આવે છે.

સંબંધિત વેપારીઓ/કરઆંકિતોના વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલોએ જોરશોરથી રજૂ કર્યું છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધિકરણના વિવાદિત નિર્ણય/નિર્ણયો, જેમાં એવું ધારણ કરવામાં આવ્યું છે કે વેપારીને વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષમાં વેટ અધિનિયમ હેઠળના તેના નિર્ગમ કર જમા સંબંધિત દાયિત્વ સામે ઇનપુટ કર સદરનો સમાયોજન કરવાનો હક છે, તે સંપૂર્ણપણે ન્યાયસંગત અને યોગ્ય છે અને વેટ અધિનિયમ તથા નિયમો, ૨૦૦૬ની જોગવાઈઓ, ખાસ કરીને વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૧ સાથે નિયમો, ૨૦૦૬ના નિયમ ૧૮નું વાચન કરતાં, સાથે સુસંગત છે.

[૬.૧] એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે એકવાર આકારણી/પુનઃઆકારણી સમયે એવું જણાય કે કરદાતા/વેપારી ઇનપુટ કર જમા-ઉધાર મેળવવા હકદાર છે, ત્યારે, વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૧ ને નિયમો, ૨૦૦૬ ના નિયમ ૧૮ સાથે વાંચતાં, વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષમાં વેટ અધિનિયમ હેઠળની તેની આઉટપુટ કરની જવાબદારી સામે **ઉક્ત** ઇનપુટ કર જમા-ઉધારનું સમાયોજન કરવાનો કરદાતા/વેપારી હકદાર બને છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી, એકવાર એવું ઠરે કે વેપારી/કરદાતા કોઈ નિશ્ચિત ઇનપુટ કર જમા-ઉધાર મેળવવા હકદાર છે, ત્યારે વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષ માટે વેટ અધિનિયમ હેઠળની તેની આઉટપુટ કરની જવાબદારી સામે તે જમા-ઉધારનું સમાયોજન ન કરવાની ના પાડવી અને તે જમા-ઉધાર અનુગામી વર્ષમાં આગળ ધપાવવા માટે નિર્દેશ કરવો, એ વિચારાધીન વર્ષ હેઠળ વેપારીને ઇનપુટ કર જમા-ઉધારથી વંચિત કરવા સમાન થશે, જોકે આકારણી વખતે એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે વેપારી આવા ઇનપુટ કર

જમા-ઉધારનો હકદાર છે.

[૬.૨] વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે માત્ર એટલા કારણો કે વેપારી/આકારણીપાત્રે ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનો દાવો કર્યો હતો, જે વર્તમાન કેસમાં તેના વેટ અધિનિયમ અને નિયમો, ૨૦૦૬ હેઠળના તેના હક કરતાં વધુ હોઈ શકે, તે વર્તમાન વર્ષ હેઠળ વેપારીની આઉટપુટ કરજવાબદારી સામે એવી ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને સમાયોજિત કરવા ઇનકાર કરવાનો આધાર બની શકતો નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનો દાવો કરનાર વેપારી/આકારણીપાત્ર દ્વારા રજૂ કરવાનું ઘોષણાપત્ર / ફોર્મ નં. ૧૦૮ હંમેશા આકારણી અધિકારી દ્વારા કરાતી આકારણીને આધીન રહે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કોઈ નિર્ધારિત કેસમાં વેપારી/આકારણીપાત્રે એવી કેટલીક વધુ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનો દાવો કર્યો હોઈ શકે, જે આકારણી વખતે વેટ અધિનિયમ/નિયમો હેઠળ સ્વીકાર્ય/મંજૂરપાત્ર હોવાનું જણાય તે કરતાં વધુ હોય. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આવા કેસમાં જે ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ સ્વીકાર્ય હોવાનું ઠરાવવામાં આવે છે તેને સમાયોજિત કરવાની ના પાડવી, તે વેટ અધિનિયમ અને નિયમો, ૨૦૦૬ની જોગવાઈઓને, વિશેષ કરીને વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૧ અને નિયમો, ૨૦૦૬ના નિયમ ૮ને, વિરુદ્ધ ગણાશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વાસ્તવમાં આકારણીનો હેતુ વેટ અધિનિયમ હેઠળ સ્વીકાર્ય ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટની વાસ્તવિક રકમનું આકલન અને નિર્ધારણ કરવો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જેમ જ આકારણી વખતે એ ઠરાવવામાં આવે છે વેપારી/આકારણીપાત્ર કોઈ નિશ્ચિત ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ મેળવવા હકદાર છે, ત્યારબાદ તે જ વેટ

અધિનિયમની કલમ ૧૧ સાથે નિયમો, ૨૦૦૬ના નિયમ ૧૮ના વાચનપ્રકાશમાં સમાયોજિત અને/અથવા વિચારવામાં આવવી જોઈએ. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી, માનનીય ટ્રિબ્યુનલએ વેટ અધિનિયમની કલમો ૧૧, ૧૨ અને નિયમો, ૨૦૦૬ના નિયમ ૧૮નું અર્થઘટન કરતાં યોગ્ય રીતે એવું ઠરાવ્યું અને જાહેર કર્યું છે કે આકારણીપાત્ર વર્તમાન વિચારાધીન વર્ષ માટે વેટ અધિનિયમ હેઠળ તેની આઉટપુટ કરજવાબદારી સામે સમાયોજિત થનારી ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ મેળવવા હકદાર છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી માનનીય ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા કોઈ ભૂલ કરવામાં આવી નથી અને તેથી આ અદાલત દ્વારા આક્ષેપિત ચુકાદા અને આદેશ/આદેશોમાં હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર નથી. તેથી, વર્તમાન કર અપીલો નામંજૂર કરવા તથા મુદ્દો/પ્રશ્ન આકારણીપાત્રો/વેપારીઓના પક્ષમાં અને મહેસૂલ વિભાગના વિરોધમાં ઠરાવવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

[૭.૦] સંબંધિત પક્ષકારોની તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલોને વિસ્તૃત રીતે સાંભળ્યા. હાલની આ કર અપીલોમાં આ અદાલત સમક્ષ વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થયેલો સંક્ષિપ્ત કાનૂની પ્રશ્ન એ છે કે, શું વિદ્વાન ન્યાયાધિકરણએ આ જાહેર કરીને અને ધારણ કરીને કોઈ ભૂલ કરી છે કે વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષ માટે વેટ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ આકલનધારક/વિક્રેતા તેના આઉટપુટ કર બાકીદારી સામે ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટના સમાયોજનનો હકદાર છે, અને શું વિદ્વાન ન્યાયાધિકરણએ આવા ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને આગળના અનુસૂચિત વર્ષમાં લઈ જવા અંગે આદેશ આપતાં આકલન અધિકારી તેમજ પ્રથમ અપીલીય સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશને રદ કરીને કોઈ ભૂલ કરી છે? **[૭.૧]** ઉપરોક્ત

મુદ્દાને વિચારતા, વેટ અધિનિયમ અને નિયમો, ૨૦૦૬ ની સંબંધિત જોગવાઈઓનો ઉલ્લેખ કરીને તેમની વિચારણા કરવી આવશ્યક છે, જે નીચે મુજબ છે:

“૧૧. કર જમા

(૧)(એ) નોંધાયેલ વ્યાપારી જેણે કરપાત્ર માલની ખરીદી કરી હોય

(આગળ જતાં જેને “ખરીદનાર વ્યાપારી” તરીકે ઓળખવામાં આવશે) તેને નીચે મુજબની રકમ બરાબર કર જમા માગવાનો હક રહેશે,

(૧) નોંધાયેલ વ્યાપારી, જેના પાસેથી તેણે એવો માલ ખરીદ્યો હોય, દ્વારા ખરીદનાર વ્યાપારી પાસેથી વસૂલ કરવામાં આવેલ કર, અથવા કર અવધિ દરમિયાન એવો માલ તેને વેચનાર નોંધાયેલ વ્યાપારીને ખરીદનાર વ્યાપારી દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર કર.

(૨)

..

(૩).

..

(બી)

...

(૨).

..થી

(૪).

..

(૫) આ અધિનિયમમાં સમાવિષ્ટ કોઈપણ બાબત હોવા છતાં, ખરીદીઓ માટે કર જમા મંજૂર કરવામાં આવશે નહીં—

(એ) ... થી (ડી) ...

(ક) નોંધણીની તારીખ પહેલાં કરવામાં આવેલ.

૧૨. (૩૧મો માર્ચ, ૨૦૦૬) ના રોજના જથ્થા પર કર જમા ૧૨(૧) થી ૧૨(૬) – આ કલમ હેઠળ મેળવવાના કર જમા પર કલમ ૧૧ની જોગવાઈઓ જરૂરી ફેરફારો સાથે લાગુ પડશે. ૧૨(૭) જો કમિશનર આ બાબતે સંતુષ્ટ હોય કે કોઈ વેપારી –

(એ) એ એવા જથ્થા માટે કર જમા મેળવવાનો દાવો કર્યો છે, જેના માટે તે કલમ ૧૧ અને કલમ ૧૨ની ઉપકલમો (૩) અને (૪) ની જોગવાઈઓ અનુસાર કર જમા મેળવવાનો દાવો કરવા હકદાર નથી, અથવા

(બી) એ કલમ ૧૧ હેઠળ અથવા આ કલમ હેઠળ તેને જેનો અધિકાર છે તે કરતાં વધુ કર જમા દાવો કર્યો હોય, તો કમિશનર વેપારીને સાંભળવાની તક આપ્યા બાદ, તેને એવો દાવો કરાચેલ કર જમાની રકમના બમણા જેટલો દંડ ચુકવવાનો આદેશ આપી શકે છે.

૧૩. મૂલ્યવર્ધિત કરની નેટ રકમ કર અવધિ માટે ચૂકવવાપાત્ર મૂલ્યવર્ધિત કરની નેટ રકમ, નિર્ધારિત કરવામાં આવે તેવી રીતથી કર જમા સમાયોજન કર્યા પછી નક્કી કરવામાં આવશે.”

ગુજરાત મૂલ્યવર્ધિત કર નિયમો, ૨૦૦૬

૧૫. કલમ ૧૧ હેઠળ કરશ્રેયની ગણતરી

૧૫(૧) ... ૧૫(૨) ...

૧૫(૩) નોંધાયેલ વેપારીએ ફોર્મ ૨૦૧ મુજબ કરશ્રેયની ગણતરી કરવી અને આવી ગણતરી દરેક કર અવધિ માટે અલગથી કરવી.

૧૮. કરની ગણતરી

(૧) કલમ ૧૩ હેઠળ નોંધાયેલ વિક્રેતા દ્વારા ચુકવવાપાત્ર કરની ચોખ્ખી રકમ, કલમ ૧૪, ૨૮ ના નિયમ (૮) ના ઉપનિયમની જોગવાઈ

(બબ્બે) સાથે વાંચવામાં આવતી કલમ ૧૪એ, ૧૪બી, ૧૪સી અથવા ૧૪ડી હેઠળ એકમૂલ્ય કર ચૂકવવાની મંજૂરી અપાયેલ વિક્રેતા સિવાય, ફોર્મ-૨૦૧ માં નિર્ધારિત કરવામાં આવશે. (૨) જો પેટા-નિયમ (૧) મુજબ ગણવામાં આવેલી રકમનું મૂલ્ય ઋણ હોય તો

(એ) તે જ રકમનો ઉક્ત ચૂકવેલ કર માટે કેન્દ્રીય વેચાણ કર અધિનિયમ હેઠળની કર જવાબદારી, જો કોઈ હોય, (હવે પછી જેને “કેન્દ્રીય વેચાણ કર જવાબદારી” કહેવામાં આવશે) સામે સમાયોજન કરવામાં આવશે અને કેન્દ્રીય વેચાણ કરની બાકી રહેલી રકમ ચૂકવવાપાત્ર રહેશે;

– અથવા –

(બી) જો કેન્દ્રીય વેચાણ કર જવાબદારી ન હોય અથવા ઉક્ત કર અવધિ માટેની કેન્દ્રીય વેચાણ કર જવાબદારી ઉક્ત ઋણ રકમ કરતાં ઓછી હોય, તો આ અધિનિયમ તેમજ કેન્દ્રીય અધિનિયમ હેઠળ કોઈ કર ચૂકવવાપાત્ર રહેશે નહીં અને કેન્દ્રીય વેચાણ કર જવાબદારીનું સમાયોજન કર્યા પછીની ચોખ્ખી રકમને તે જ વર્ષના આગામી કર અવધિ માટે અથવા, જે લાગુ પડે તે પ્રમાણે, અનુગામી વર્ષ માટે આગળ ધપાવવામાં આવશે.”

વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૧ સ્વીકાર્ય આગત કર શાખ માટે જોગવાઈ કરે છે અને નિયમો, ૨૦૦૬ નો નિયમ ૧૮ આગત કર શાખની ગણતરી માટે જોગવાઈ કરે છે. આ બાબત વિવાદાસ્પદ બની શકે તેમ નથી કે આગત કર શાખનો દાવો કરવા માટે કરદાતા/વ્યાપારીને નિર્ધારિત નમૂનામાં, અર્થાત્ નમૂના નં. ૧૦૮ માં, પોતાનો દાવો રજૂ કરવો આવશ્યક છે અને તેના આધારે આકારણી આદેશ પસાર કરવો જરૂરી હોય છે તથા આકારણી વખતે

કરદાતા/વ્યાપારીને સ્વીકાર્ય આગત કર શાખ નક્કી કરવામાં આવે છે. એકવાર આકારણી દરમિયાન એવું જણાય કે વ્યાપારી કોઈ નિશ્ચિત આગત કર શાખનો હકદાર છે, ત્યારે નિયમો, ૨૦૦૬ નો નિયમ ૧૮, જે કરની ગણતરી માટે જોગવાઈ કરે છે, અમલમાં આવે છે. વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૧ ને નિયમો, ૨૦૦૬ ના નિયમ ૧૮ સાથે વાંચતા, વ્યાપારીને વિચારાધીન ચાલુ વર્ષમાં પોતાની નિર્ગત કરદાયિત્વ સામે પોતાની સ્વીકાર્ય આગત કર શાખનું સમાયોજન કરવાનો હક છે. ત્યારબાદ, અને વિચારાધીન ચાલુ વર્ષના પોતાની નિર્ગત કરદાયિત્વ સામે આગત કર શાખનું સમાયોજન કર્યા પછી પણ જો વ્યાપારી/કરદાતા પાસે હજુ કોઈ આગત કર શાખ બાકી રહેતી હોય, તો વ્યાપારીને વિચારાધીન ચાલુ વર્ષના પોતાની કેન્દ્રીય વેચાણ કર દાયિત્વ સામે એવી બેલેન્સ આગત કર શાખનું સમાયોજન કરવાનો હક છે. જો ત્યારબાદ પણ કરદાતા/વ્યાપારીના ખાતામાં કોઈ આગત કર શાખ બાકી રહેતી હોય, તો એવી બેલેન્સ આગત કર શાખને આગળના અનુસરીત વર્ષે લઈ જવી આવશ્યક છે અને આગત કર શાખ સંબંધિત વેટ અધિનિયમ તથા નિયમો, ૨૦૦૬ ની યોજના ખાસ કરીને એવી જ છે. તેથી, માત્ર એટલા કારણો કે નમૂનો રજૂ કરતી વખતે અને આગત કર શાખનો દાવો ઉઠાવતી વખતે કરદાતાએ વધુ / અતિરિક્ત આવક

માન્યપાત્ર કરતાં વધુ કર જમા રકમ હોય તે, હાલ વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષ હેઠળ વેટ અધિનિયમ મુજબની તેની આઉટપુટ કર જવાબદારી સામે માન્યપાત્ર ઇનપુટ કર જમા રકમનું સમાયોજન કરવાની આકારણીધારક/વેપારીને ના પાડવાનો કોઈ આધાર નથી, કારણ કે તે માન્યપાત્ર છે એવું માત્ર આકારણી પછી જ ઠરે છે. હાલ વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષમાં આવી ઇનપુટ કર જમા રકમ ન આપવી, વેટ અધિનિયમ અને નિયમો, ૨૦૦૬ની જોગવાઈઓના, ખાસ કરીને નિયમો, ૨૦૦૬ના નિયમ ૧૮ સાથે વાંચવાની વેટ અધિનિયમની કલમ ૧૧ના વિરોધમાં ગણાશે. એ બાબત વિવાદમાં નથી કે આકારણીધારક દ્વારા ફોર્મ નં. ૧૦૮ રજૂ કરીને

ઇનપુટ કર જમા રકમ તરીકે જે કંઈ દાવો કરવામાં આવે છે તે હંમેશા આકારણી/પુનઃઆકારણીને આધીન રહે છે અને ઇનપુટ કર જમા રકમની વાસ્તવિક રકમ માત્ર આકારણી અધિકારી દ્વારા આકારણી સમયે જ નક્કી થાય છે. માત્ર આકારણી/પુનઃઆકારણી પછી, જેવું લાગુ પડે તે મુજબ, ઇનપુટ કર જમા રકમની અંતિમ રકમનું આકલન અને નિર્ધારણ થાય છે. એક વાર આકારણી અથવા પુનઃઆકારણી પર, જેવું લાગુ પડે તે મુજબ, ઇનપુટ કર જમા રકમની અંતિમ રકમનું આકલન અને નિર્ધારણ થઈ જાય, ત્યારબાદ આકારણીધારક/વેપારીને આવી ઇનપુટ કર જમા રકમનો હક પ્રાપ્ત થાય છે અને તેવી ઇનપુટ કર જમા રકમના આધારે આકારણીધારકને હાલ વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષ માટે વેટ અધિનિયમ હેઠળની તેની આઉટપુટ કર જવાબદારી સામે તે ઇનપુટ કર જમા રકમનું સમાયોજન કરવાનો અધિકાર રહે છે. માત્ર એવી જ સ્થિતિમાં, જ્યાં ઉપલબ્ધ માન્યપાત્ર ઇનપુટ કર જમા રકમ હાલ વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષ માટેની આઉટપુટ કર જવાબદારી કરતાં ઓછી હોય, ત્યાં હાલ વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષ માટેના વેટ અધિનિયમ હેઠળની તેની આઉટપુટ કર જવાબદારી સામે તેવી ઇનપુટ કર જમા રકમનું સમાયોજન કરવાની મંજૂરી આપ્યા પછી, આઉટપુટ કર જવાબદારીની બાકી રહેલી બેલેન્સ રકમ પર આકારણીધારક/વેપારી વ્યાજ ચૂકવવા જવાબદાર બને છે અને તેવી રકમ પર આકારણીધારક/વેપારી વેટ અધિનિયમ અને નિયમો, ૨૦૦૬માં જોગવાઈ મુજબ વ્યાજ ચૂકવવા માટે જવાબદાર બને છે. આ પરિસ્થિતિઓમાં, અપીલકર્તાને હાલ વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષ માટેની તેની આઉટપુટ કર જવાબદારી સામે માન્યપાત્ર ઇનપુટ કર જમા રકમનું સમાયોજન મળવાનો હક છે એવી જાહેરાત/ધારણા કરતાં, વિદ્વાન ન્યાયાધિકરણે યોગ્ય રીતે નિરીક્ષણ કર્યું છે અને એવું ધાર્યું છે કે આકારણીધારક માન્યપાત્ર ઇનપુટ કર જમા રકમનું તેની આઉટપુટ કર જવાબદારી સામે સમાયોજન કર્યા પછી, આકારણીથી ઊભી થતી બાકી રકમ પર જ વ્યાજ ચૂકવવા માટે જવાબદાર છે.

[૭.૨] રાજ્ય/મહેસૂલ વતી હાજર વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી દવે દ્વારા કરવામાં આવેલી આ રજૂઆત અંગે કે ફોર્મ નં.૧૦૮ રજૂ કરતી વખતે આકારણદારએ દુર્ભાવનાપૂર્ણ ઇરાદાથી, વેટ અધિનિયમ અને નિયમો, ૨૦૦૬ હેઠળ તેને જેનો હક હતો અને/અથવા જે માન્ય હતું તે કરતાં વધુ/અતિરિક્ત ઇનપુટ કર જમા હિસ્સાનો દાવો કર્યો હતો અને તેથી વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષ માટેની તેની આઉટપુટ કર જવાબદારી સામે આવા ઇનપુટ કર જમા હિસ્સાનું સમાયોજન કરવાનો તેને હક નથી અને તે જથ્થો આગળના અનુસર્ત વર્ષમાં લઈ જવો જરૂરી છે, તે બાબત સુધી, ઉપરોક્ત રજૂઆતમાં કોઈ તત્વ નથી અને તે સ્વીકારી શકાય તેવી નથી. ઉપર નોંધ્યા મુજબ, આકારણી વખતે માત્ર ઇનપુટ કર જમા હિસ્સાની રકમનું આકારણ અને નિર્ધારણ કરવામાં આવે છે. ઉપર વધુ નોંધ્યા મુજબ, ફોર્મ નં.૧૦૮ રજૂ કરતી વખતે આકારણદાર/વિક્રેતાએ ઇનપુટ કર જમા હિસ્સા બાબતે કરેલો દાવો હંમેશા આકારણીને અથવા યોગ્ય કેસમાં પુનઃઆકારણીને આધીન રહે છે. તેથી, જ્યારે આકારણી પર આકારણદાર/વિક્રેતા કોઈ નિશ્ચિત ઇનપુટ કર જમા હિસ્સા માટે હકદાર હોય છે, ત્યારે એવી સ્થિતિમાં આકારણદાર/વિક્રેતા નિયમો, ૨૦૦૬ ના નિયમ ૧૮નો લાભ મેળવવા હકદાર બને છે અને વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષ માટે વેટ અધિનિયમ હેઠળની તેની આઉટપુટ કર જવાબદારી સામે આવા ઇનપુટ કર જમા હિસ્સાનું સમાયોજન કરવા પણ હકદાર બને છે. માત્ર એટલા કારણે કે ફોર્મ નં.૧૦૮ રજૂ કરતી વખતે આકારણદાર/વિક્રેતાએ ઇનપુટ કર જમા હિસ્સાનો એવો દાવો કર્યો હતો જે આકારણી વખતે, ભલે તે મૂળ આકારણી હોય કે ઓડિટ આકારણી હોય કે

પછી પુનઃઆકારણી હોય, માન્ય ઠરાવવામાં આવેલા દાવા કરતાં વધુ હતો, એટલું જ પોતાના દ્વારા આકારણદાર/વિકેતાને વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષ માટે વેટ અધિનિયમ હેઠળની તેની આઉટપુટ કર જવાબદારી સામે માન્ય ઇનપુટ કર જમા હિસ્સાનું સમાયોજન કરવાનો ઇનકાર કરવા માટે કોઈ આધાર બની શકતું નથી.

[૮.૦] ઉપરોક્તને ધ્યાનમાં રાખતાં, અમદાવાદ સ્થિત માનનીય ગુજરાત મૂલ્યવર્ધિત કર અધિકરણ દ્વારા લેવાયેલો એ મત, જેમાં એવું જાહેર કરી અને ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે આકારણીગ્રસ્ત/વિકેતા વિચારાધીન વર્તમાન વર્ષના વેટ અધિનિયમ હેઠળની તેની આઉટપુટ કરની બાકીદારી સામે ઇનપુટ કર જમા-રકમનું સમાયોજન કરવા હકદાર છે અને તેવું સમાયોજન કર્યા પછી બાકી રહેલી રકમ પર વ્યાજની બાકીદારીનો વિચાર કરવો જરૂરી છે, તે સાથે અમે સંમત છીએ.

પરિસ્થિતિઓને આધારે, આ તમામ કર અપીલો નામંજૂર કરવામાં આવે છે અને હાલની આ કર અપીલોમાં ઉઠાવવામાં આવેલ કાયદાનો મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્ન/પ્રશ્નો આથી મહેસૂલ વિભાગ/અપીલકર્તા વિરુદ્ધ અને કરદાતા/વિકેતા પક્ષે ઉત્તરિત કરવામાં આવે છે. કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓમાં, ખર્ચ બાબતે કોઈ આદેશ કરવામાં આવશે નહીં.

કર અપીલ ક્રમાંક ૧૩૧૯/૨૦૧૪ના નિકાલને ધ્યાનમાં લેતા,
ઓ.જે. દીવાની અરજી ક્રમાંક ૬૮૨/૨૦૧૪નો પણ નિકાલ થયેલો ગણાશે.

સહી/ (ન્યામૂર્તી એમ.આર. શાહ)

સહી/ (ન્યામૂર્તી એસ.એચ. વોરા)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

અસ્વીકરણઃ સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા / હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો / હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.